

Svoboda - od přírody? / Lidská práva - od přírody?

Dnes chápeme „přírodu“ podstatně jinak, než jak to slovo bylo chápáno ve starém Řecku. Jestliže přetrvává pojetí „přírody“ a zejména „přirozenosti“ (což původně není ani v řečtině, ani v latině odlišeno) po celý středověk a dokonce novověk, a jestliže se „přírody“ jako poslední instance dovolává i osvícenství a vykonává tím vliv leckdy i na dnešek, je tomu tak jednak proto, že je zachovááno slovo (znění slova), ale nikoli jeho význam, který se naopak mění, jednak také proto, že zatím nebylo nalezeno žádné jiné pojmenování oné „poslední instance“, bez které je jen těžko se obejít (leđa deklarativně). Dalo by se tedy předpokládat, že důraz na přirozený původ lidských práv a lidských svobod, je formálně vzato jakýmsi reliktem dávných pojetí, která si kupodivu zachovávají jakousi setrvačnost přinejmenším jazykovou. Tomu však odporuje skutečnost, že nejen ve vnitřních poměrech společností, ale i v mezinárodní politice a mezinárodním právu význam myšlenky lidských práv a lidských svobod neustále roste. Tak tomu nebývá, jde-li o pouhé pozůstatky a staré předsudky. Nezbyvá než si položit otázku, zda v tom nemáme vidět výzvu k tomu, abychom znovu promyslili otázku „přírody“ a „přirozenosti“.

(Písek, 040525-1.)